

синтетизъм разгаря споровете за жанра, без да може да ги успокои във време на интензивни литературни търсения. Ако се обърнем към вече посоченото твърдение на Л. Илев, че пиесата е „начало на ново направление“, редно е да потърсим продължението и развитието му. В европейски план последният голям изразител на този жанр е Дж. Б. Шоу, който остроумно и находчиво описва в дълги предговори към пиесите си състоянието на съвременното общество. По-късно към него можем да причислим документалните пиеси от 60-те и 70-те години на П. Вайс и Р. Хохут. Опити за създаване на реалистична проблемна пиеса в България са правени преди литературната и театрална премиера на „В полите на Витоша“ и Цветан Минков в своята „История на българската драма“ посочва ранните творби на Иван Грозев, Константин Мутафов, Ана Карима и други, но единствено Яворов успява да съчетае в едно произведение белезите на модерната драма и да провокира силна критическа реакция. Продължението на този жанр намира развитие в творбите на Петър Джидров („Трите хълма“, 1918, „Проклетият град“, 1922, „Под сянката на закона“, 1929) или на Добри Немиров („Тъмни души“, 1932), но те се появяват във време, когато българската театрална култура е поела по време и след войните по друг път, търсещ консолидиране на нацията, българския архетип, което е част от причините да не се наложат в културата ни. Липсата на бурен разцвет на този жанр в родния контекст обаче съвсем не омаловажава новаторския принос на Яворов, който превръща радикалните разбирания за преустройство на обществено-политическия живот у нас в модерна трагедия, каквато развитите театрални култури в Европа синхронно на българския автор познават и създават.